

دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در رانندگان جرثقیل و لیفتراک

WI-05-02-OM

شماره سند:

● دستورالعمل حاضر توسط شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار در واحد سلامت کار و HSE در خصوص استانداردها و روش ارزیابی پزشکی رانندگان جرثقیل و لیفتراک در صنعت نفت تدوین شده و کلیه حقوق آن محفوظ و متعلق به سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت می باشد. این دستورالعمل هر چهار سال یک بار بازنگری خواهد شد.

تاریخ تهیه: ۱۳۸۵

شماره بازنگری: دو

تاریخ آخرین بازنگری: ۱۳۹۶

زمان بازنگری مجدد: ۱۴۰۰

مشخصات مسئول مربوطه	تهیه کنندگان	تاییدکننده سیستم استاندارد	تأیید کننده واحد مربوطه	تصویب کننده
نام و نام خانوادگی	دکتر کیوان کرمی فر دکتر مرتضی داودی دکتر افشین بلوری دکتر هرمز حسن زاده	دکتر پیمان فریدنیا	دکتر کیوان کرمی فر	دکتر پیمان فریدنیا
امضاء				

مقدمه:

امروزه حمل و نقل وسایل، محصولات و تجهیزات سنگین و حجیم در درون واحدهای صنعتی و مجتمع‌ها بدون بکارگیری از وسایلی مانند لیفتراک و جرثقیل غیرممکن می‌باشد. رانندگان لیفتراک و جرثقیل باید بار را در محل صحیح قرار دهند و توانایی قراردادن شاخک‌های لیفتراک را در زیر بار داشته و توانایی خواندن نوشته‌های کارتن‌ها و محصولات را از فاصله ۴ متری داشته باشند. در صورتی که این گروه از رانندگان از قابلیت‌های جسمانی و روانی لازم برخوردار نباشند، احتمال ایجاد حوادث خطرناک در محیط کار بسیار افزایش یافته و تلفات جانی و خسارات مالی افزایش خواهد یافت. بنابراین پزشکان صنعتی باید از استانداردهای جسمانی و روانی مورد نیاز در رانندگان لیفتراک و جرثقیل آگاهی کامل داشته و به نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در این گروه از کارکنان واقف باشند.

به همین دلیل شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار، به منظور ایجاد یکپارچگی در انجام معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل و نحوه صدور صلاحیت پزشکی، این دستورالعمل را تهیه نموده است. آشنایی پزشکان صنعتی با مفاد این دستورالعمل، مراکز طب صنعتی را در برنامه‌ریزی و انجام معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل و تصمیم‌گیری در مورد تناسب پزشکی آنها یاری خواهد کرد.

هدف: ارائه چارچوبی مناسب و یکپارچه در نحوه انجام معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل

دامنه: کلیه مراکز طب صنعتی مناطق بیست‌گانه بهداشت و درمان صنعت نفت

منابع:

1. *National Commission for the Certification of Crane Operation*, NCCCO, 2002
2. *NASA Occupational Health Program Procedures*, Crane Operators, 2009
3. *Occupational Medicine Program Handbook*, US Department of Interior, Office of Occupational Health & Safety, Forth Edition, 2010 (Crane operators) (Attachment D11)
4. *Procedures for the Examination & Qualification of Crane Operators*, 2002
5. *Standards for Lifting Devices & Equipments*, NASA, 2003
6. *Occupational Vision Manual*, American Optometric Association, 2001
7. *Procedures for the examination & qualification of crane operators*, 2002

قواعد کلی:

۱. کلیه مراکز طب صنعتی می‌بایست یک فرآیند و برنامه مدون جهت انجام معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل و با رعایت اصول و الزامات مندرج در این دستورالعمل تدوین نمایند.
۲. این دستورالعمل بر اساس استانداردهای پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل و به منظور انجام معاینات پزشکی اختصاصی (بدواستخدام و دوره‌ای) در این گروه از رانندگان در صنعت نفت تدوین شده است.
۳. با توجه به اینکه این گروه از مشاغل در گروه مشاغل عملیاتی صنعت نفت قرار می‌گیرند و نیز با آلاینده‌های تنفسی و گاهی سر و صدای غیرمجاز مواجهه دارند، مطابق با دستورالعمل معاینات دوره‌ای کارکنان صنعت نفت، هر سال معاینه دوره‌ای انجام می‌شود.
۴. در معاینات بدو استخدام، علاوه بر انجام معاینات اختصاصی، اجرای مفاد دستورالعمل و فرآیند معاینات بدو استخدام (صفحه ۱۸) کارکنان صنعت نفت نیز الزامی است.
۵. در معاینات دوره‌ای، علاوه بر انجام معاینات اختصاصی، اجرای دقیق فرآیند معاینات دوره‌ای (صفحه ۴۸) و نیز اجرای مفاد دستورالعمل نحوه انجام غربالگری سلامت عمومی نیز الزامی است.

توانایی‌های جسمانی مورد نیاز در رانندگان لیفتراک و جرثقیل:

۱. از قدرت بینایی و شنوایی مناسب برخوردار باشند.
۲. از توانایی عضلانی اسکلتی مناسب جهت کار با اهرم‌ها و تجهیزات داخل کابین برخوردار باشد. (توانایی استفاده کامل از دست‌ها، پاها و انگشتان بدون هرگونه محدودیت)
۳. مهارت دستی، هماهنگی مناسب و سرعت واکنش کافی داشته باشد.
۴. مبتلا به بیماری‌های محدود کننده برای انجام وظایف خود نباشد.
۵. از نظر روانی در سطح قابل قبولی باشد.

نحوه انجام معاینات بدو استخدام و دوره‌ای:

در معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل، ضروری است ضمن کسب شرح حال با استفاده از جدول "نکات قابل توجه در شرح حال" و انجام معاینات دقیق و کامل، توجه ویژه‌ای به سیستم عضلانی اسکلتی، بینایی، شنوایی، قلبی عروقی، تنفسی و نورولوژیک شود.

در معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل (بدو استخدام و دوره‌ای)، اخذ شرح حال با استفاده از جدول ضمیمه الزامی است. در صورت وجود پاسخ مثبت به هر کدام از سوالات، پزشک صنعتی موظف است پس از کسب شرح حال تکمیلی و معاینات فیزیکی لازم، مشاوره‌های تخصصی مورد نیاز و مرتبط را جهت تایید و تشخیص بیماری احتمالی درخواست کرده و پس از دریافت پاسخ مشاوره، اقدامات لازم را جهت اظهار نظر نهایی و تایید صلاحیت پزشکی انجام دهد. اظهار نظر نهایی قبل از دریافت پاسخ مشاوره‌های تخصصی مجاز نمی‌باشد.

موارد قابل توجه در شرح حال در معاینات رانندگان جرثقیل و لیفتراک:

سابقه حملات سرگیجه و عدم تعادل	سابقه بیماری‌های قلبی
سابقه دیابت	استفاده از پیس میکر و وسایل مشابه
سابقه مصرف دارو و نوع داروی مصرفی	سابقه خواب آلودگی روزانه
سابقه بیماری‌های اعصاب و روان	سابقه بستری در بیمارستان و علت آن
سابقه تشنج و صرع	سابقه جراحی و علت آن
سابقه قبلی از حوادث محیط کار و نوع آن	سابقه بیماری‌های نورولوژیک

معاینات پزشکی رانندگان لیفتراک و جرثقیل بر اساس جدول زیر انجام می‌شود:

معاینات دوره‌ای	معاینات بدواستخدام	شرح حال
بر اساس جدول ضمیمه	بر اساس جدول ضمیمه	
قد و وزن و BMI معاینات بینایی کامل شامل دید دور، دید نزدیک، دید رنگ و دید عمق و میدان بینایی در محور افقی معاینات قلب و عروق، ریه، عضلانی اسکلتی، نورولوژیک	قد و وزن و BMI معاینات بینایی کامل شامل دید دور، دید نزدیک، دید رنگ و دید عمق و میدان بینایی در محور افقی معاینات قلب و عروق، ریه، عضلانی اسکلتی، نورولوژیک	معاینات فیزیکی
ادیومتری اسپیرومتری (در صورت نیاز) سایر آزمایشات بر اساس دستورالعمل آزمایشات سلامت عمومی ضروری است. نوار قلب از سن ۴۰ سال به بالا (سالانه)	ادیومتری اسپیرومتری سایر آزمایشات بر اساس دستورالعمل معاینات بدواستخدام ضروری است	آزمایشات و پاراکلینیک

استانداردهای بینایی (ویژه معاینات دوره‌ای):

راننده جرثقیل و لیفتراک
حداقل دید دور دوچشمی با یا بدون اصلاح ۷/۱۰ باشد
دید رنگ قابل قبول داشته باشد، توانایی عملی تشخیص و تمایز رنگ‌ها را در محیط کار داشته باشد
میدان بینایی: حداقل ۷۰ درجه تمپورال و ۲۰ درجه نازال برای هر چشم
دید عمق کمتر از ۸۰ ثانیه آرک باشد
دوینی نداشته باشد

توجه:

۱. دید تک چشمی* برای اشتغال در شغل راننده لیفتراک و جرثقیل قابل قبول نمی‌باشد مگر اینکه حداقل ۳ ماه از ایجاد آن گذشته باشد و تمام پارامترهای بینایی فرد مطابق با معیارهای بینایی جدول صفحه قبل باشند، نابینایی کامل یک چشم در هر صورت برای احراز شغل رانندگی لیفتراک و جرثقیل نامناسب می‌باشد.
۲. انجام آزمون دید رنگ اختیاری است. ارزیابی توانایی تشخیص و تمایز رنگ‌ها فقط در صورتی لازم است انجام شود که راننده جرثقیل یا لیفتراک نیاز به تشخیص و افتراق رنگ‌ها در محیط کار داشته باشند.

استانداردهای شنوایی:

میانگین آستانه شنوایی در گوش بهتر در فرکانس‌های ۵۰۰ تا ۴۰۰۰ با یا بدون سمعک نباید از ۴۰ دسی بل بدتر باشد. استفاده از سمعک در صورتی که بتواند سطح شنوایی مناسبی مطابق با معیار فوق ایجاد کند مشکلی ندارد.**

شرایط پزشکی محدودکننده ادامه کار در معاینات رانندگان جرثقیل و لیفتراک:

شرایط و موارد پزشکی محدودکننده ادامه کار در رانندگان جرثقیل و لیفتراک در اغلب موارد همانند سایر رانندگان است (به استثنای استانداردهای شنوایی و بینایی که در این دستورالعمل ذکر شده‌اند). در رانندگان لیفتراک و جرثقیل که مبتلا به بیماری خاصی هستند بر اساس استانداردهای پزشکی رانندگان گروه الف تصمیم‌گیری می‌شود (رجوع به دستورالعمل معاینات پزشکی رانندگان).

در صورت وجود هرکدام از شرایط محدودکننده پزشکی در رانندگان لیفتراک (طبق گروه الف استانداردهای پزشکی رانندگان) اجرای فرآیند معاینات تناسب برای کار/ بازگشت به کار الزامی می‌باشد. (رجوع به فرآیند معاینات بازگشت به کار/ تناسب برای کار، صفحه ۵۳)

* تعریف دید تک چشمی: دید یک چشم با حداکثر اصلاح معادل ۱/۱۰ یا کمتر باشد.

** در افراد استفاده کننده از سمعک، انجام ادیومتری با و بدون سمعک قبل از تعیین تکلیف شغلی الزامی است.